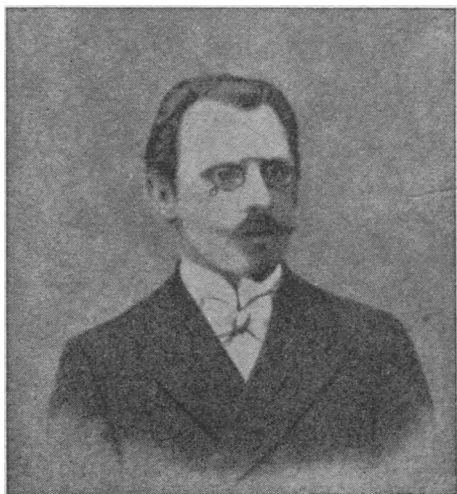

Jonas Bili nas.

(1879—1907).

Bešird mirtis v l amžinai užmigd jaun , gabi m s literatišk sp k . Netekome Jono Bili no.

Jis buvo anykštietis, kinink s nus. Kaip daugumas m s jaunimo, daug vargo yr prityr s mokslus beeidamas. Gimnazij iš jo Liepojoje. Studentu išvytas iš Dorpato universiteto d l kilusi riauši , kur laik mok s Leipzige ir Ciuriche. Bebad damas ir džiov gavo. Band nuo jos gydytis Kryme, Ka ergyn j, Zakopanuose, bet nebuvo lemta vargšui sveikatos susilaukti.

Nuo pat jaunyst s jis m go knyg ir rašt . Ypa linko prie gamtos mokslo šak —fizikos ir zoologijos. Kad ir buvo kur laik pasidav s socializmo takai, ta iau, kaipo platesni paži r žmogus, greit suprato, jog socializmas tegal s pilnai patenkinti vien tik siaurapro ius partijos fanatikus, nepratusius grynai moksliskai galvoti ir giliau gyvenim ži r ti.

Tatai met s šiurkš i socializmo „kov“, jis grieb s pozityvaus k rybos darbo literat ros srityje, kur ir pasižym jo kaipo tikrai talentingas apysak li rašytojas. Dalis j yra iš jus atskiroj knygut j („vair s apsakym liai“ 1907). Geriausi iš j „Žvaigžd“, „Pakeleivingi“, „Nemunu“, „Tik - jimas“.

Visuose tuose apsakym liuose aprašo Bili nas lietuvi gyvenim, tok, kok pats mat, piešia ji dailiai artistišškai, rimtai, be jokios literatiškos šarlatanerijos, kurioje kai kurie jaunesnieji m s literatai tariasi rad nauj pritinkamesn dailei „r b“.

Bili no apysak l s parodo, jog autoriaus mok ta akylai ži r ti gyvenim. Gaila tik, kad jo tet myta vien tamsesn s gyvenimo pus s. Iš ia, tur b t, ir eina tas faktas, jog maž ne visi Bili no nupiešti vaizdeliai aptraukti lyg d mais tylios melancholijos apsiaustu.

Rašymo darbe, matyt, jis ieškojo užmiršimo savo skausm. To d l raš, kol gal jo. Dar prieš pat mirim rinko medžiag apysakai „Auštant“.

Kokios buvo Bili no religin s paži ros, mes nežinom. Ta iau d tas „Vilties“ 26 n-je 1907 m. Bili no laiškas aiškiai parodo, kad jis r pinosi susipažinti ir su katalik tik - jimu. To d l p. A. J. pasakymas „Žarijoj“ (23-me n-ry), kad Bili nas „gyveno šiuo svietu, o kas bus po to, nekrimto jo mintis ta“ — neatsako tiesai¹⁾.

¹⁾ „Draugija“ 12 n-ris, 1907!